

Szramek Emil

Data urodzenia: 1887

błogosławiony Kościoła katolickiego, męczennik, ksiądz katolicki, historyk kościoła, proboszcz w Katowicach, działacz oświatowy, publicysta, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu od 1931 r.

Urodził się we wsi Tworków w pow. raciborskim na Górnym Śląsku, w rodzinie rolniczej Augusta i Józefy z domu Kandziory. Po ukończeniu szkoły ludowej edukację kontynuował w Królewskim Gimnazjum w Raciborzu. W l. 1907–1910 studiował teologię na Uniwersytecie Wrocławskim. Po otrzymaniu święceń kapłańskich posługę duszpasterską pełnił w Miechowicach i Tychach, prowadząc jednocześnie badania nad dziejami kościoła pw. św. Krzyża w Opolu, które stały się podstawą do przygotowania pracy doktorskiej obronionej na Uniwersytecie Wrocławskim w 1916 r. W l. 1918–1922 zaangażowany był w działania nad rozwojem polskiego życia organizacyjnego i kulturalnego na Górnym Śląsku. Po przyłączeniu do Polski włączył się w budowę struktur kościelnych powołanej wówczas do życia Administracji Apostolskiej dla Górnego Śląska, a następnie diecezji katowickiej. W 1925 r. wszedł w skład kapituły katedralnej, w 1926 r. został proboszczem parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach. Równocześnie prowadził szeroką działalność społeczną i organizatorską. W 1927 r. został prezesem Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku i redaktorem jego organu naukowego „Roczników TPNŚ”. Prowadził badania etnograficzno-socjologiczne, a ich wyniki publikował. Zainicjował powstanie Biblioteki Śląskiej. Wspierał koncepcję Muzeum Śląskiego w Katowicach. W 1931 r. został członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Po inwazji III Rzeszy Niemieckiej na Polskę został aresztowany z początkiem kwietnia 1940 r. i osadzony w obozach koncentracyjnych w Dachau, Gusen i Mauthausen. Przeniesiony ponownie do Dachau zmarł tam zamęczony w okrutny sposób. Jego szczątki spoczęły we wspólnej mogile obozowej. W 1999 r. ogłoszony został przez papieża Jana Pawła II jednym ze 108 polskich męczenników drugiej wojny światowej i błogosławionym Kościoła katolickiego.

Literatura:

1. Fazan M., *Emil Szramek – organizator życia naukowego na Śląsku w okresie międzywojennym*, „Kronika Katowic”, 1993, t. 4, s. 57–73.
2. *Ks. dr Emil Szramek. Działalność i dzieła. Materiały posesyjne*, red. J. Malicki i J. Śliwiok, Katowice 1994.
3. Myszor J., *Sługa Boży ks. Emil Szramek (1887–1942)*, [w:] *Męczennicy za wiarę 1939–1945*, Warszawa 1996, s. 95–100.

Tomasz Krzemiński